

РЕШЕНИЕ

№ 2334

гр. София, 08.04.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, ХХ КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 11.03.2022 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Стефан Станчев

ЧЛЕНОВЕ: Миглена Недева

Искра Гърбелова

при участието на секретаря Милена Чунчева и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **6519** по описа за **2021** година докладвано от съдия Миглена Недева, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/, вр. чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/ и чл. 285, ал. 1, второ изречение от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/.

Образувано е по две касационни жалби - от Х. Т. И. с ЕГН [ЕГН], чрез адв. С. И., и от ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“ /ГДИН/, представлявана от главния директор, чрез юрк. М., срещу Решение № 2534/15.04.2021г., допълнено с Решение № 3602/03.06.2021 г. на Административен съд – София град /АССГ/, 12 състав, постановено по адм. д. № 8677 по описа на съда за 2020 г.

Касаторът Х. Т. И. навежда доводи за неправилност на обжалваното решение, като необосновано, и постановено в нарушение на материалния закон по смисъла на чл.209, т.3, от АПК. Касаторът обжалва Решение № 3602/03.06.2021 г. на АССГ, 12 състав, постановено по адм. д. № 8677 по описа на съда за 2020 г. в осъдителната част, с която е отхвърлен искът за сумата над 1000 лв. до пълния му предявен размер от 15 000 лв., с доводи за неправилност. Счита, че присъденото обезщетение не отговаря на материалната норма за "справедливост" по чл.41 ЕКПЧ, тъй като ЕКПЧ е вътрешно право съгласно Решение № 29/11.11.1998 год. по к.д. № 28/1998 г. на

Конституционния съд. Сочи също, че "подходът" на първата инстанция да присъди единадесет пъти по-ниско обезщетение от присъденото от ЕСПЧ в подобен случай, аргументира извод че първоинстанционното решение противоречи на практиката на ЕСПЧ. Намира за нелогични мотивите в решението на АССГ, че нарушението било "еднократно", а не "системно и ежедневно", като сочи че видно от посочения исков период, е било стократно и ежедневно, тъй като през всеки ден от този период И. е бил лишен от предписани му лекарства, което предвид силно влошеното му здравословно състояние до степен на много висока инвалидност от 80 %, е неприемливо от хуманитарна и правна гледна точка, и представлява "нечовешко отношение" по смисъла на чл.3 ЕКПЧ. Искането до съда е за отмяна на съдебното решение и постановяване на решение по същество, с което предявените срещу ГДИН иск да се уважи и да се присъди претендираното обезщетение в пълен размер.

В касационната жалба на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ се претендира за неправилност на обжалваното Решение № 2534/15.04.2021г., на АССГ, 12 състав, постановено по адм. д. № 8677 по описа на съда за 2020 г., в осъдителната част, като постановено в нарушение на материалния и процесуалния закон и необоснованост – касационно основание по чл.209, ал.3 от АПК. Касаторът и ответник поддържа, че не са налице предпоставките от фактическия състав на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ и чл.284, ал.1 от ЗИНЗС за ангажиране отговорността на ГДИН, тъй като по делото липсват доказателства за незаконосъобразни действия/бездействия, извършени от служители на ГДИН. И. се позова на установеното в Разпореждане № 9914/18.12.2019 г. по адм.д. № 7895/2019г., с което се изчерпа пълното и главно доказване по делото. В тази връзка излага доводи, че разпореждането не се ползва със сила на присъдено нещо, тъй като е постановено в момент, в който И. не е със статут на затворник, а свободен гражданин, поради което и разпореждането нито има предмет, нито има законна сила, нито подлежи на изпълнение. Касае се не за типичен осъдителен исков процес, а за незабавна защита по специални правила на ЗИНЗС, касаещи и приложими единствено за лица, изтърпяващи присъда или МН„ЗС“. На следващо място сочи, че с представените доказателства за действително изпълнение - получаване на медикаменти от И. срещу подпис на 01.07.2019г. администрацията на затвора е оборила презумпцията за претърпени от ищеца вреди, както и презумпцията за причинна връзка. Не е налице бездействие от страна на администрацията на ГД „ИН“, доколкото твърденията на И. са за неосигуряването на адекватно на заболяването му лечение, която дейност не е част от административната дейност на ГД „ИН“, а е медицинска дейност - профилактична, диагностична, лечебна и др. Още повече, че рецептата не представлява предписание със задължителен характер за изпълнение от началника на затвора. На следващо място сочи, че И. не е доказал какви са причинените му неудобства, надхвърлящи обичайните, свързани с изпълнението на присъдата, които да са довели до неимуществено увреждане, надвишаващи неизбежното ниво на строгост, тъй като не са ангажирани никакви доказателства за промяна в психологичното и физиологично състояние, което да е резултат от посочените действия/бездействия на ГДИН. Счита, че размерът на присъденото обезщетение е силно завишен, не е в съответствие е правилата за определяне на обезщетението по справедливост, противоречи на чл.52 от ЗЗД и води до неоснователно обогатяване. За около 3-месечния исков период няма лишаване от предписани лекарства, такова и не се твърди. По отношение на разноските за адвокатско възнаграждение сочи, че същите са недължими, тъй като сумата не е

договорена и не е заплатена. Прави искане да бъде отмяна на обжалваното съдебно решение, в осъдителната част и постановяване на друго, с което предявеният иск срещу ГДИН да се отхвърли.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава заключение за основателност и доказаност на жалбата на Х. Т. И., съответно за неоснователност на жалбата на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“.

Касационните жалби са подадени в срока по чл. 211 АПК и са ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМИ.

Разгледани по същество, касационната жалба на ГДИН е НЕОСНОВАТЕЛНА, а касационната жалба на Х. Т. И. е ЧАСТИЧНО ОСНОВАТЕЛНА, поради следните съображения:

Административен съд – София град, като взе предвид становищата на страните и извърши проверка на обжалваното решение на посочените касационни основания, съгласно разпоредбата на чл. 218, ал. 1 от АПК и след служебна проверка за допустимостта, валидността и съответствието на решението с материалния закон по реда на чл. 218, ал. 2 от АПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Обжалваното решение е постановено в производство по чл. 203 и следващите от АПК, вр. чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ и чл. 284 от ЗИНЗС, образувано по искова молба от Х. Т. И., против Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 15 000 лв., претърпени вследствие на отказ на администрацията на Затвора С. да допусне лекарства, попадащи в обхвата на формираната сила на присъдено нещо на съдебен акт - Разпореждане № 9914/18.12.2019г. по адм.д. 7895/2019г. на АССГ, като лекарствата са конкретизирани така - изписани по рецепта на И. от д-р Б. към Затвора С. и налични на лист 26 към адм.д. 7895/2019г. на АССГ, цитирани изрично на л. 17 от исковата молба. Исковият период е конкретизиран така: за периода 26.06.2019г. до 01.10.2019г. и от 30.01.2020г. до 31.01.2020г. като уточнява, че за периода на прекъсване на присъдата по здравословни причини, вреди не се претендират.

С Решение № 2534/15.04.2021г., допълнено с Решение № 3602/03.06.2021 г. на Административен съд – София град /АССГ/, 12 състав, постановено по адм. д. № 8677 по описа на съда за 2020 г. е приел за частично основателен иска за заплащане на обезщетение за претърпени от Х. Т. И., при престоя му в Затвора – С., за периода от 26.06.2019 г. до 01.10.2019 г. и за 31.01.2020 г., за допуснато нарушение на чл.3 от ЗИНЗС - лишаване от медицинско обслужване поради недопуснати медикаменти по рецепта за ищеца на дата 26.06.2019 г., установено с Разпореждане № 9914 / 18.12.2019 г. по адм.д. № 7895 / 2019 г. на Административен съд София - град, влязло в сила в тази част на дата 26.06.2020 г., което бездействие е причинило на ищеца чувства на страх, унижение и малоценност, незащитеност и безпомощност, потиснато самочувствие - като естествени човешки реакции от отказа на затворническата администрация да допусне предписаните му лекарства, който при това бил инвалид-налице било „нечовешко и унижително отнасяне“ към инвалид, поради което представлявали нечовешко и унижително отнасяне по смисъла на чл.3 от ЕКПЧ и чл.3, ал.2 от ЗИНЗС. и осъдил ГДИН да заплати на Х. Т. И., сума в размер на 1000 лева обезщетение за неимуществени вреди, за нарушение на чл.3 от ЗИНЗС.

Въз основа на събраните писмени и гласни доказателства първостепенният съд е обосновал извод, че от целия исков период (от 26.06.2019 г. до 01.10.2019 г. и от

30.01.2020 г. до 31.01.2020 г.) касаторът Х. И. изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ в Затвора [населено място] и именно за този период е извършена преценка за наличие и на останалите кумулативно необходими елементи от фактическите състави на чл. 284, ал. 1 и чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ. Що се касае до здравословното състояние на ищеца и полаганите спрямо него грижи, в мотивите на разпореждане за същия този период е прието за установено, че лишеният от свобода Х. И. изтърпява наказание „лишаване от свобода“ в Затвора [населено място]. От представена по делото медицинска справка, изготвена от директор на Медицински Център при Затвора С.-д-р Н. Т. е видно, че лицето е с тежка наркозависимост, с доказан хроничен Хепатит В и С и по отношение на същия се провежда метадоново лечение. По време на престоя си в затвора е имал оплаквания за проблеми с дихателната система – задух, кашлица, редуция на тегло, изпотвявания, отделяне на зеленикави храчки. По тази причина е бил настанен за лечение в СБАЛЛС-ВО от 03.09.2018 г., като има изготвен протокол за прекъсване на наказанието по медицински причини. В този период е провеждал външно лечение в периода на прекъсване по предназначение, а именно: от 10.09.2018 г. до 17.09.2018 г. с диагнози абсцедираща пневмония в ляво и фиброзно-кавернозна форма на Т. на бели дробове. Лицето е консултирано от специалист по гастроентрология в Медицински институт-МВР на 04.02.2019 г. Дадена е препоръка за провеждане на кръвни изследвания за определяне на по-нататъшното лечение на хроничното чернодробно заболяване. На 29.03.2019 г. в УМБАЛ „Св. И. Р.“ е проведено препоръчаното изследване.

Първата хоспитализация, иницирана от МЦ при затвора-С. през 2019 г., на лишения от свобода в клиника по гастроентрология в МИ-МВР болница за лечение е с постъпване на 28.03.2019 г. до 01.04.2019 г. с епикриза с подобрене и препоръки за спазване на хигиенно-диетичен режим и провеждането на изследвания и чернодробна биопсия. Второто постъпване на лишения от свобода е на 18.06.2019 г. в МИ-МВР болница, клиника по гастроентрология, откъдето е изписан на 21.06.2019 г. От епикризата е видно, че пациентът е с нормални стойности на чернодробните ензими. Дадена е препоръка за нова хоспитализация с цел провеждане на чернодробна биопсия, тъй като не е осъществена при последния престой. Лишения от свобода е на усилваща диета към която са включени допълнително и ежедневно сирене, кисело мляко, яйце. Посочената диета има за цел укрепване на здравето и имунната система на лицето. През последната година лишеният от свобода е посещавал още четири пъти МЦ при затвора-С., като не е имал оплаквания от стомашно-чревния тракт или промяна в цвета на уриниране, не е имал и оплаквания от дихателната система. Не са му отказвани медикаменти. На същия е съдействано за провеждане на външно специализирано лечение.

На 26.08.2019 г. И. е настанен планово за външно специализирано лечение в МИ-МВР болница, клиника по гастроентрология, където е извършена чернодробна биопсия и е дадена препоръка за ново планово постъпване в клиниката за лечение на Хепатит В. Изписан е от клиниката на 29.08.2019 г. Лицето е настанявано за лечение във външна клиниката по гастроентрология три пъти за осем месеца. Спазени са препоръките на външния хабилитаран специалист, предписана е диета. Давани са му хепатопротектори – „Карзил“ и витамин В и С, когато е отивал на посещение в МЦ при затвора-С.. Лишеният от свобода не е провеждал лечение в СБАЛЛС при затвора-С. в резултат на хроничната чернодробна инфекция, тъй като болницата не разполага със специалист гастроентролог. Към 26.09.2019 г. лицето е било настанено

за провеждане на лечение и диагностика на Хепатит В в МИ-МВР болница – гастроентерологично отделение. На същото не е предписвана от специалист антиретровирусна терапия, която да бъде изпълнявана.

От докладна записка до Началника на Затвора С. от мл. експ. Д. К., е видно, че на 26.06.2019 г. около 13.20 ч. от близък на лишения от свобода Х. И. били донесени медикаменти, като тези които са били вписани в рецептата, издадено от лекуващия лекар д-р Б. били допуснати, а другите – нефигуриращи в рецептата – не. Представена е докладна записка от д-р Т., от която е видно, че по отношение на предписаните му лекарства ГДИН ще предостави на л.св. И. аналогични /подходящи/ лекарства по рецепта за своя сметка, а недопуснатите витамини не са от жизнено важно значение за провеждането на лечение.

За да приеме искът за частично основателен и доказан и да осъди ГДИН, съдът е приел, че безспорно е доказано по делото, че ищецът е претърпял неимуществени вреди, съставляващи нарушаване на общата забрана на нечовешко и унизително отношение, въведена с чл.3 ЗИНЗС, съответна на чл.3 ЕКПЧ, на основание лишаване от медицинско обслужване, изразяващо се в незаконосъобразно фактическо действие, установено по предвидения за това ред - в производство по чл.276 ЗИНЗС и със съдебен акт - Разпореждане № 9914/18.12.2019г. по адм.д. № 7895 / 2019г. - относно постановеното задължение с първия диспозитив от разпореждането, влязло в законна сила в тази част на 26.06.2020 г., т.е. са налице предпоставките на чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС за присъждане на обезщетение.

При преценката си за размера на обезщетението съдът е взел предвид фактите, времетраенето и интензитета на претърпените неудобства и с оглед разпоредбата на чл. 52 ЗЗД е приел, че исковата претенция е основателна и доказана в размер на 1000 лв. и за периода от 26.06.2019г.- 21.11.2019 г. и за 31.01.2020 г.. и я е уважил в този размер, ведно със законната лихва върху размера на обезщетението от 04.09.2020 г., до окончателното ѝ плащане.

В останалата част за разликата до пълния предявен размер от 15 000,00 лева, искът бил отхвърлен като неоснователен.

Съдът намира обжалваното решение за валидно и допустимо.

Настоящата инстанция споделя изводите на първоинстанционния съд за частична основателност на иска, но намира сумата от частта на уважения иск за несправедливо определена.

В първоинстанционното производство е установено, че Х. Т. И. е изтърпявал наложеното наказание „лишаване от свобода“ и е настанен в Затвора – С. през целия период, в който се твърди, че е претърпял неимуществените вреди, чиято обезвреда е претендирана - от 26.06.2019г. до 01.10.2019г. и от 30.01.2020г. до 31.01.2020г. Х. Т. И. е бил лишен от медицинско обслужване, считано от 26.06.2019г. - датата на недопускане на медицинската пратка, до 21.11.2019г. - датата на устните състезания по дело адм.д. № 7895/2019г. АССГ, незаконосъобразно фактическо действие, установено по предвидения за това ред - в производство по чл.276 ЗИНЗС и със съдебен акт - Разпореждане № 9914 / 18.12.2019 г. по адм.д. № 7895 / 2019 г. - относно постановеното задължение с първия диспозитив от разпореждането, влязло в законна сила в тази част на 26.06.2020 г.

Съгласно разпоредбата на чл.284, ал.1 ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода или задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения по чл.3, който в своята

ал.1 предвижда, че тези лица не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Разпоредбата на чл.3 поставя изисквания към условията, при които се поставят осъдените лица.

Основателността на предявения иск предполага установяване на наличие на следните материалноправни предпоставки: 1) нарушение на забраната по чл.3 от ЗИНЗС, което изисква условията и обстоятелствата, при които ищецът е бил поставен през исковия период и на които основава исканията си до съда, да са в нарушение на забраната по чл.3 от ЗИНЗС; 2) настъпила неимуществена вреда в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението на чл.3 ЗИНЗС; 3) неимуществената вреда се предполага до доказване на обратното по силата на оборимата презумпция, въведена с чл.284, ал.5 от ЗИНЗС.

Законът забранява осъдените да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко и унижително отношение и задължава държавата да им осигури от една страна условия за изтърпяване на наложено им наказание, съобразени с уважението към човешкото достойнство, от друга - начинът и методът на изпълнение на наказанието да не ги подлага на страдание или трудности от степен над неизбежното ниво на страдание, присъщо на задържането, и от трета - като се имат предвид практическите нужди на задържането, тяхното здравословно и физическо състояние да е изтърпявал наказание в неблагоприятни условия, рефлектиращи по посочения в исковата молба начин върху душевното му състояние.

Правилен е изводът на първоинстанционният съд, изведен от установената по делото фактическа обстановка, че в случая са налице законовите предпоставки, обуславящи частична основателност на предявения иск за претърпени неимуществени вреди, произтичащи от неблагоприятни условия при изтърпяване на наказание лишаване от свобода от ищеца в периода, предмет на исковата молба. Твърденията на И. се потвърждават от ангажираните по дело писмени доказателства, от които се констатира, че ищецът е бил лишен от медицинско обслужване, считано от 26.06.2019г. - датата на недопускане на медицинската пратка.

Установените обстоятелства безспорно водят до нарушение на чл. 3, ал.1 от ЗИНЗС. В тази връзка следва да бъде съобразено на първо място, че в разпоредбата на чл. 149, ал. 1 ЗИНЗС е установено, че цялостната дейност по снабдяването с лекарства се ръководи и контролира от директорите на лечебните заведения към местата за лишаване от свобода. Съответно в чл. 129, ал. 3 ЗИНЗС е предвидено, че предписанията на медицинските специалисти имат задължителен характер за началниците на съответните места за лишаване от свобода. Медицинското решение се взема единствено в интерес на здравето на лишения от свобода. И най-сетне, с оглед конкретиката на текущия казус, в случая е установено неизпълнение на законови задължения - чл. 65 от Наредба № 2 от 22.03.2010 г. за условията и реда за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода /обн., ДВ, бр. 31 от 23.04.2010 г./, изразяващо се в недопускането до лишения от свобода И. на медикаменти, без това действие да е с доказана правомерност от ответника, което се квалифицира като проява на

липса на медицинско обслужване в конкретен момент, в следствие на което са претърпени вреди, които са пряка и непосредствена последица от неизпълнението и незаконосъобразния акт.

Неоснователни са доводите в касационната жалба на ГД "ИН" за недоказаност на претърпените от ищеца неимуществени вреди. Въз основа на събраните по делото доказателства, при приложението на чл.284, ал.5 ЗИНЗС в обжалваното решение е изведен обоснован и логичен извод за характера и степента на въздействието върху ищеца на условията в Затвора С., където е изтърпявал наказание ищеца. Наличието на множество заболявания, които изискват не само постоянно приемане на медикаменти по лекарско предписание, но и болнично лечение, по които причини съответно са му издавани рецепти от лекарите в медицинския център на затвора, и е прекъсвано изпълнението на наказанието му с постановления на прокурора, поради наложително лечение извън затвора, обусловено и от заключение на свикана по спешност лекарска комисия, сочат за необходимостта И. да приема предписаните му медикаменти. Налице е неизпълнение на вменените на администрацията задължения за създаване на условия за изтърпяване на наказанията, с оглед недопускане неблагоприятно засягане на личността и накърняване на човешкото достойнство. Липсата на установени по делото умишлени действия и бездействия на служители на ответника не водят до неоснователност на предявения иск, при установените условия на живот, които не покриват минималните изисквания, позволяващи съхранение на човешкото достойнство. Ето защо съдът правилно е приел, че са налице вреди, които подлежат на обезщетяване.

Аргументи в тази посока са обстойно изтъкнати в първоинстанционното решение. Съдът се е позовал и на разпореждане на АССГ по адм.д. № 7895 / 2019 г., влязло в сила, поради което установеното с него бездействие на администрацията за посочения период не може да бъде преразглеждано. Колкото се касае за изпълнимостта на разпореждане на АССГ по адм.д. № 7895/2019 г., то има значение доколкото с него е установен със сила на присъдено нещо факта на осъществено незаконосъобразно бездействие от страна на затворническата администрация през период, предхождащ издаването на съдебния акт. Т.е дали обективно е било възможно изпълнението му, поради освобождаването на затворника е ирелевантно обстоятелство.

Неоснователно е възражението, че претенцията за обезщетение е във връзка с вреди, настъпили от медицинската дейност, а не от административна. В исковата молба не се твърди, че ищецът е претърпял болки и страдания в резултат на погрешно лечение, а се сочи, че не са предприети никакви действия за адекватно лечение, предоставяне на необходимите медикаменти. Вредите не са в резултат на медицинска дейност, пропуски и грешки, а в резултат на бездействието на ГД"ИН" да изпълни задълженията си, в качеството на орган по изпълнение на наказанията да създаде условия за опазване на физическото и психическото здраве на лишения от свобода, съобразно чл. 128, ал. 1 от ЗИНЗС,

което по същество е административна дейност по смисъла на чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ. В този ред на мисли дължимата административна дейност съставлява изпълнението на задължението по чл. 128, ал. 1 от ЗИНЗС за създаване на условия за опазване на физическото и психическото здраве и за медицинското обслужване на лишените от свобода лица съобразно Наредба № 2 от 22.03.2010 г. за условията и реда за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода. Видно от установеното от фактическа страна, служители от структурата на ГД“ИН“ е следвало да допуснат, предписаните на И., с рецепта медикаменти предвид състоянието му в посочения период и по ал. 3 от ЗИНЗС. Следователно и в съответствие с горепосочената разпоредба е налице твърдяното дължимо се по закон фактическо действие, на неизпълнението на което се основава предявеният иск за неимуществени вреди. Лишаването на ищеца от адекватно и ефективно лечение е в нарушение на забраната по чл. 3, ал.1 за нечовешко и унижително отношение и по ал. 2 от ЗИНЗС, приравнено на липса на медицинско обслужване.

Неоснователни са доводите в касационната жалба на ГДИН за неправилност на обжалваното решение в частта му, с която е определен размера на дължимото се обезщетение за причинени неимуществени вреди, тъй като размерът е завишен. От установеното по делото неизпълнение не следва автоматично обезщетяване на причинените неимуществени вреди в парично изражение, възприето за дължимо от този, чиито права са нарушени, съобразно неговото лично, субективно усещане. Естеството и характерът на причиненото страдание съдът следва да прецени не само от страна на субективното възприятие и усещане на пострадалия за причинена вреда, но и с конкретните факти, от които тя произтича и най-вече обезщетението следва да е съобразено с общите схващания за справедливост, съобразени от съда при приложението на чл. 52 от Закона за задълженията и договорите.

Спазването на принципа на справедливостта като законово въведен критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди изисква размерът на обезщетението да бъде определен от съда с оглед на всички установени по делото факти и обстоятелства, касаещи начина, по който незаконосъобразната административна дейност се е отразила на увреденото лице и при отчитане икономическия стандарт в страната към момента на увреждането.

Съгласно Решение на ЕСПЧ от 27.01.2015 г. по делото „Н. и други срещу България“ паричната компенсация като форма на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, не трябва да бъде в неразумен размер в сравнение с присъжданията за справедливо обезщетение, определени от ЕСПЧ по силата на чл. 41 от Конвенцията в подобни случаи, като насока в това отношение могат да служат принципите, изложени от ЕСПЧ в решението, а именно фундаменталния характер на правото на всяко лице да не бъде подлагано на нечовешко или унижително отношение, от една страна, а от друга времето, през което лишеният от свобода е бил поставен в условия на нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл. 3 от ЕКПЧОС, като най-важния

фактор за оценка на претърпените вреди.

Съдът правилно е отчетел обстоятелствата, съставляващи проявления на нарушението на чл. 3, ал. 1 във вр. с ал. 2 от ЗИНЗС; периода на исковата претенция (времето, през което ищецът е бил поставен в условия унижаващи човешкото достойнство), характера и невисокия интензитет на породените страдания и негативни преживявания, без конкретно увреждане на здравето (физическо или психическо) от тези условия.

Въз основа на горните е приел, че искът следва да бъде уважен при определяне на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 1000 лв., ведно със законната лихва от предявяване на иска на 04.09.2020 г., от когато ответника се счита за поканен – чл. 84 ЗЗД. В останалата си част до размера на претендираните 15 000 лв. искът е отхвърлен като неоснователен и недоказан.

С оспореното решение е присъдено обезщетение в размер на 1000 лв. за претърпени от ищеца неимуществени вреди в периода 26.06.2019 г. – 01.10.2019 г. и за 31.01.2020 г. Следователно, присъденото обезщетение в случая за 99 дни е в размер на около 10,10 лв. на ден, което е твърде ниско в сравнение с преобладаващата съдебна практика.

След обстоен преглед на практиката на българските съдилища, както по отношение на искове, предявени от същия ищец за сходни вреди за други искиви периоди, така и по отношение на сходни случаи по искове, предявени от други лица, при сходни условия, настоящата касационна инстанция счита, че съдът не е съобразил произнасянето във връзка с определяне на обезщетение по сходни случаи по българските дела. Макар да са налице амплитуди от твърде ниски обезщетения до твърде високи такива, средно разгледани за подобни условия в затворите и местата за задържане присъдените обезщетения са в диапазона от 300 лв. до 7200 лв. (Решение № 2366 от 13.12.2018 г. по адм. д. № 1076/2016 г. на Административен съд – Бургас, Решение № 1937 от 29.10.2020 г. по к. адм. д. № 1569/2020 г. на Административен Съд – П., Решение № 384 от 29.10.2018 г. по адм. д. № 292/2018 г. на Административен Съд – В.; Решение № 497 от 23.07.2018 г. по адм. д. № 814/2017 г. на Административен Съд – П., Решение № 1467 от 13.07.2021 г. по адм. д. № 2292/2020 г. на Административен Съд – П.; Решение № 471 от 17.12.2021 г. по адм. д. № 541/2021 г. на Административен Съд - С. З.; Решение № 2296 от 02.04.2019 г. по адм. д. № 11191/2018 г. на Административен Съд - С.-град).

Отделно от горното, съдът прегледа и практика на ЕСПЧ в сходни хипотези.

Съдът не приема становището на процесуалния представител на г-н И., за съпоставимост и сводство с делото „К. срещу Русия“ / № 44694/13/ освен поради съществена разлика и в диагнозите, т.е. естеството и тежестта на страданията, а също и поради такава в периодите на страдания, но и поради особено съществената разлика в стандарта на живот, съответно цените в Русия и България, тъй като в Русия те са неспавнимо по-високи.

Макар да споделя становището, че обезщетението е занижено и и съответно несправедливо, все пак при съпоставка с присъдено такова при сходни случаи

от ЕСПЧ след ана се отчете обстоятелството, че България е страната с най-нисък доход в ЕС, като в процесния период 2019 г. минималната работна заплата за страната е 560 лв., т.е. под 280 евро, а средната едва в края на годината достига около 1300 лв., т.е. под 600 евро, поради което и размер на обезщетение, която да друга страна – членка на ЕС е минимално, в рамките и с оглед заплащането н страната – е значително по размер.

Предвид горните фактори и като приема за съпоставими дела на ЕСПЧ „Й. и Д. срещу България / № 31820/18/ и „М. И. и др. срещу България / № 2727/19/, справедливото обезщетение за причинените имуществени вреди следва да бъде определено в размер на 5000 /пет хиляди/ лева, в каквато насока следва да е и произнасянето на касационната инстанция.

Следователно искът, предявен от ищеца следва да бъде уважен до размер на 5000 лв., като бъде допълнена присъдената с първоинстанционното решение сума от 1000 лв. с още 4000 лв., а за разликата до 15 000 лв. искът следва да се отхвърли.

Следва да се уважи и искането за присъждане на лихва, считано от 04.09.2020 г. /датата на подаването на иска/ до окончателното изплащане на обезщетението.

При тези правни съображения касационната жалба на Х. И. се явява частично основателна, а касационната жалба на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ следва да се отхвърли като неоснователна.

Предвид горното и на основание чл. 222, ал. 1 от АПК, вр.чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ и чл. 284 от ЗИНЗС, Административен съд София - град, ХХ-ти касационен състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Решение № 2534/15.04.2021г., допълнено с Решение № 3602/03.06.2021 г. на Административен съд – София град /АССГ/, 12 състав, постановено по адм. д. № 8677 по описа на съда за 2020 г., в ЧАСТТА, с която е отхвърлен предявеният от Х. Т. И., иск срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за обезщетение за причинени неимуществени вреди за периода 26.06.2019 г. до 01.10.2019 г. и за 31.01.2020 г. за допуснато нарушение на чл.3 от същия закон - лишаване от медицинско обслужване, поради недопуснати медикаменти по рецепта за ищеца, за сумата над 1000 /хиляда/ лв. до претендираните 15 000 лв., и **ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ – [населено място] да заплати на Х. Т. И. сумата от 4000 /четири хиляди / лв. обезщетение за причинени неимуществени вреди от незаконосъобразни бездействия на администрацията на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, изразяващи се в лишаване от медицинско обслужване, поради недопуснати медикаменти по рецепта за ищеца в нарушение на чл.3 от ЗИНЗС, претърпени от ищеца в периода 26.06.2019 г. до 01.10.2019 г. и за 31.01.2020 г., ведно със

законната лихва върху тази сума, считано от 04.09.2020 г. до окончателното ѝ изплащане, и

ОТХВЪРЛЯ иска в частта над 5000 /пет хиляди / лв. до претендираните 15 000 /петнайсет хиляди/ лв. като неоснователен и недоказан.

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 2534/15.04.2021г., допълнено с Решение № 3602/03.06.2021 г. на Административен съд – София град, 12 състав, постановено по адм. д. № 8677 по описа на съда за 2020 г., в ОСТАНАЛАТА МУ ЧАСТ.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.